

Rijksoverheid

Parallelsessie: Rollen, taken en bevoegdheden in het Nederlandse OO-werkveld

14 juni 2023

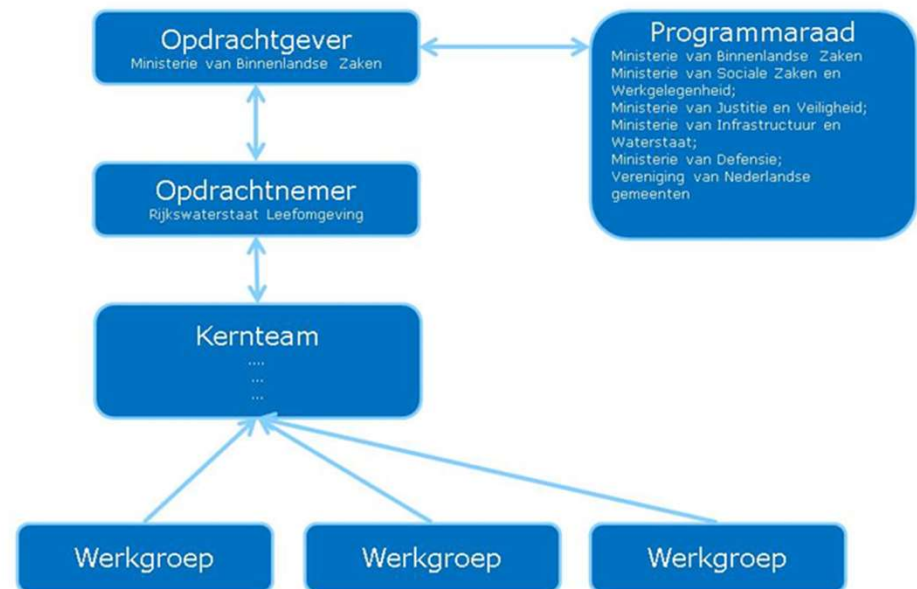
Indeling sessie

- › Blok 1: Kenniscentrum ontplofbare oorlogsresten (Remco de Boer)
- › Blok 2: Verkenning gemeentelijke taken en bevoegdheden rond ontplofbare oorlogsresten (Jos van der Heijden)
- › Blok 3: Ketenverantwoordelijkheid ontplofbare oorlogsresten (Roy Blokvoort)

Een paar cijfers ter introductie

- > 4 jaar
- > 1 formele opdrachtgever
- > 5 betrokken ministeries
- > 1 primaire doelgroep gemeenten
- > 3 kerntaken
- > 3 fte

Waarom een kenniscentrum?

- › Gebrek aan specifieke kennis bij gemeenten

Behoefte gemeenten

- › Eén centrale plek
- › Gebruik maken van bestaande kennis
- › Invullen ontbrekende kennis

Vraagbaak

Onderzoeksprogramma

Wegwijzer

Onderzoeksprogramma

Invulling ontbrekende kennis

+

Invulling wegwijzer

- > Hoeveel?
- > Wat?
- > Hoe?
- > Risico's?

Blok 2: Verkenning gemeentelijke taken en bevoegdheden rondom OO

Wie is verantwoordelijk?

Een verkenning van de gemeentelijke taken en bevoegdheden rond de omgang met Ontploffbare Oorlogsresten

Inhoud

- > Verantwoordelijkheid
- > Rollen
- > Processtappen
- > Witte vlekken

Rollen, taken en bevoegdheden gemeenten

Processtappen rondom de (preventieve) omgang met ontplofbare oorlogsresten

Overzicht van wettelijke verantwoordelijkheden (taken en bevoegdheden) van gemeenten. Via de velden van de matrix kan een gebruiker snel de informatie vinden die van toepassing is op zijn of haar situatie.

 Processtap 1	 Processtap 2	 Processtap 3	 Processtap 4
Nulsituatie Een situatie waarbij er geen grondroerende werkzaamheden binnen de gemeentegrenzen zijn gepland of gestart. Er is nog geen aanleiding om 'actief' maatregelen te nemen om het risico door OO te beheersen.	Inventarisatie OO-risico Voorafgaand aan grondroerende werkzaamheden zal, zo nodig via een oriënterend onderzoek, het risico op Ontplofbare Oorlogsresten moeten worden geïnventariseerd, conform het Arbeidsomstandighedenbesluit.	Treffen beheersmaatregelen OO Als uit de inventarisatie (processtap 2) blijkt dat er een onacceptabel risico op het aantreffen van OO is, dan maatregelen treffen om het risico te beheersen, bijvoorbeeld detectie.	OO geconstateerd Wanneer (uit processtap 3) blijkt dat er verstoringen zijn geconstateerd in het werkgebied of bij een spontane vondst, dan worden aanvullende beheersmaatregelen getroffen, bijvoorbeeld ruiming.
Gemeente als opdrachtgever	Gemeente als opdrachtgever	Gemeente als opdrachtgever	Gemeente als opdrachtgever
Gemeente als werkgever	Gemeente als werkgever	Gemeente als werkgever	Gemeente als werkgever

www.kenniscentrum-oo.nl

Verantwoordelijkheden?

> Verantwoordelijkheid; 'vaag begrip' dus:

> Taak = een wettelijke verplichting;

'De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde'

> Bevoegdheid = een wettelijke mogelijkheid om een bepaalde activiteit uit te voeren of op te leggen of te verbieden;

'De burgemeester is bevoegd alle bevelen te geven die hij ter beperking van gevaar nodig acht in het geval van (ernstige vrees voor) rampen'

Verschillende rollen en 5 processtappen

Rollen gemeente:

- > Opdrachtgever ('degene voor wiens rekening een bouwwerk tot stand wordt gebracht' dus geen groenonderhoud)
- > Werkgever
- > Bevoegd gezag (als hoeder van de openbare veiligheid)

Processtappen:

- > Nul-situatie
- > Inventarisatie OO risico
- > Treffen beheersmaatregelen
- > OO geconstateerd
- > Administratieve afhandeling

Processtap 1: Nulsituatie

- > *Opdrachtgever*: niet van toepassing, want geen concrete plannen voor bouwwerkzaamheden
- > *Werkgever*: voert vooraf een RI&E uit (en houdt bijvoorbeeld rekening met spontane vondsten)
  - > Maar wanneer er een OO-risico is, is niet duidelijk
- > Gemeenteraad als *bevoegd gezag*: heeft de mogelijkheid tot aanpassing APV en omgevingsplannen
  - > Let op: 'zorgvuldig en gemotiveerd bestuur' 'subsidiariteit en proportionaliteit'
- > *College B&W als bevoegd gezag*: maakt een risicoprofiel (uitgevoerd door VR) en heeft de mogelijkheid tot beleidsregels (incl. bommenkaart)
  - > 1. ramp = een gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen wordt bedreigd
  - > 2. welke taken 'ontstaan' er bij het opstellen van beleidsregels/bommenkaart?

Processtap 2: Inventarisatie OO-risico

- > *Opdrachtgever*: 'vergewisplicht' en zorgt voor een V&G plan (dus het oriënterend onderzoek)
  - > Maar wat is een oriënterend onderzoek?
- > *Werkgever*: heeft een 'zorgplicht' en stelt een RI&E op
  - > Begrip 'gevaar' niet gedefinieerd in arbo-regelgeving
- > En dus is nader onderzoek (indien nodig bevonden) een gemeenschappelijke taak
- > Burgemeester als *bevoegd gezag*: mag bevelen geven ter voorkoming van rampen (en dus in theorie verplichten tot onderzoek)
  - > Let op: ramp = gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen wordt bedreigd

Processtap 3: Beheersmaatregelen OO

- › *Opdrachtgever/werkgever*: treft passende maatregelen (bv. opsporing) ter voorkoming van gevaar voor werknemers én derden
- › *Opdrachtgever/werkgever*: geeft, indien er voor opsporing wordt gekozen, akkoord voor het projectplan
- › *Burgemeester als bevoegd gezag*: mag bevelen geven ter voorkoming van rampen (en dus in theorie verplichten tot opsporing)
  - › Let op: ramp = een gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen wordt bedreigd
- › *College BW als bevoegd gezag*: wordt ten minste passief betrokken bij opsporing door richtlijn EODD inzake communicatie
  - › *Maar wat betekent dit?*

Processtap 4 OO-geconstateerd 'vondst'

- > Ruimen taak van de EODD
- > *Opdrachtgever/werkgever*: passende maatregelen ter voorkoming gevaar voor werknemers én derden
  - > Maar is het altijd nodig om explosieven op te sporen en te ruimen?
- > *Burgemeester als bevoegd gezag*: mag bevelen geven of een noodverordening afgeven ter voorkoming van rampen
  - > Let op: ramp = gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen wordt bedreigd
  - > Let op: ook nu gelden de proportionaliteits- en subsidiariteitsvereiste
- > *College BW als bevoegd gezag*: kan een vernietigingslocatie aanwijzen

Processtap 5 Administratieve afhandeling

- > *Opdrachtgever/werkgever*: vraagt een suppletie-uitkering aan
- > *Gemeenteraad als bevoegd gezag*: beoordeelt de aanvraag voor de suppletie-uitkering
- > *College B&W als bevoegd gezag*: kan een suppletie-uitkering aanvragen voor derden
- > *College BW als bevoegd gezag*: moet de bommenkaart (indien aanwezig) mogelijk actualiseren

Witte vlekken voor discussie

- › Diverse gemeenten hebben een bommenkaart of een vernietigingslocatie aangewezen. Welke nieuwe taken ontstaan er voor een dergelijke faciliterende gemeente?
- › Opdrachtgever en werkgever taak in het 'veilig werken'. Wanneer opdrachtgever, wanneer werkgever?
- › Het opsporingsbedrijf en de EODD betrekken de gemeente bij de opsporing en ruiming zonder dat dit als wettelijke taak is aangewezen. Hoe moeten gemeenten hiermee omgaan?
- › Burgemeesters kunnen noodbevelen en noodverordeningen geven. Wanneer is het proportioneel en toegestaan voor burgemeesters om de noodbevoegdheden in te zetten?

Vragen?

Website: www.kenniscentrum-oo.nl

Blok 3: Verkenning ketenverantwoordelijkheid

**Met welke partijen heb ik als gemeenten te
maken,
En waar - in welke wet- en regelgeving -
staat dat dan?**

Rollen & Partijen

- > De keten van omgaan met ontplofbare oorlogsresten
- > Een partij kan allerlei verschillende rollen spelen
- > Denk aan de provincie, die zowel werkgever, opdrachtgever als verlener van de omgevingsvergunning kan zijn
- > In verschillende trajecten kan een partij dus verschillende rollen, en daarmee taken of bevoegdheden hebben

Wet- en regelgeving

De taken en verantwoordelijkheden van verschillende partijen zijn m.n. gekoppeld aan

- > De Arbowetgeving – waarin specifiek staat dat werkgever en opdrachtgever om een eventueel OO-risico in kaart te brengen oriënterend onderzoek moeten uitvoeren.
- > Politiewet: bijzondere bijstand Defensie aan gemeenten wordt hiermee geregeld. Belangrijk, want veel explosieven worden onverwachts aangetroffen.
- > De Gemeentewet – heeft geen specifieke teksten m.b.t. OO, maar geeft de burgemeester een algemene taak en specifieke bevoegdheden.

Daarnaast is ook andere regelgeving relevant. Denk bijv. aan:

- > Politiewet
- > Wet Veiligheidsregio's
- > CS-000
- > Omgevingswet (nu nog: wet Milieubeheer & wet ruimtelijke ordening)
- > Algemene Plaatselijke Verordeningen
- > Wet Wapens & Munitie

Witte vlekken: Wat is een oriënterend onderzoek?

Artikel 4.10: “In alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een oriënterend onderzoek ingesteld.”

Toelichting: “het oriënterend onderzoek betreft een <<quick scan>> waarmee bijvoorbeeld bij de betreffende gemeente of op de bommenkaart wordt nagegaan of er in dat gebied oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden.”

Aansprakelijkheid

Het onderzoek richt zich ook op de potentiële aansprakelijkheid van partijen in de keten. Denk daarbij aan vragen zoals:

- > Is een OO-adviesbureau aansprakelijk voor de opsporingskosten als er geen OO worden aangetroffen?
- > Is een gemeente aansprakelijk voor de opsporingskosten als zij een bodembelastingkaart hebben gepubliceerd, en op basis hiervan opsporing is uitgevoerd?
- > Tot in hoeverre is de EODD aansprakelijk voor schade aan de omgeving, als gevolg van een OO-ruiming?

Maar we zijn hier ook om van jullie te leren.

Met welke partijen en wet- en regelgeving komen jullie vooral in aanraking?

Missen wij belangrijke partijen of regelgeving?

En hoe vullen jullie als opdracht- / werkgever het orienterend onderzoek in?

Onze voorlopige lijst met partijen & regelgeving

• Gemeente	• Stichting VOMES	• TUV	• Gemeentewet	• Meicirculaires BZK
• Provincie	• SIVOON	• VNG	• Algemene Wet	• Bommenregeling
• Omgevingsdienst	• Grondeigenaren	• VEO	Bestuursrecht	• Brieven Rijksoverheid
• Veiligheidsregio	• Ministerie SZW	• EVN	• Gemeentewet	(m.n. BZK en Defensie)
• Nationale Politie	• Ministerie DEF		• Politiewet	• CS-000 (incl. impact
• Inspectie SZW	• Ministerie BZK		• Wet Wapens & Munitie	van bijlage 3)
• EODD	• Ministerie J&V		• APV's	• Privaatrecht
• CS-000-partijen	• Grondroerders		• Omgevingswet	• Circ. Vliegtuigberging
• OO-adviesbureau	• Burgers		• Wet Milieubeheer	• Jurisprudentie